

Sygn. akt VU 1520/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

o prawo do wypłaty emerytury

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

z dnia 2 października 2013r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1520/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 października 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.. odmówił wnioskodawczyni H. K. uchylecia decyzji z dnia 6 października 2011 roku, którą zawieszono jej prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku uznając, że nie ma podstaw do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 31 sierpnia 2013 roku.

W odwołaniu od powyższej decyzji, sprecyzowanym na rozprawie w dniu 7 maja 2014 roku, H. K. wniosła o jej zmianę i wypłatę emerytury za okres od 1 grudnia 2012 roku do 31 sierpnia 2013 roku.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

H. K., urodzona w dniu (...), złożyła w dniu 30 października 1998 roku wniosek o emeryturę.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-2 w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 29 grudnia 1998 roku ZUS przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury poczynając od dnia 1 października 1998 roku. Wypłata emerytury została zawieszona od dnia 1 lipca 2000 roku z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. Wypłatę emerytury podjęto od dnia 1 stycznia 2009 roku.

(dowód: decyzje ZUS z dnia 29 grudnia 1998 roku k. 14, 11 lipca 2000 roku k. 80 oraz 26 stycznia 2000 roku k. 90 w aktach ZUS)

W okresie od 1 sierpnia 1978 roku do chwili obecnej wnioskodawczyni jest zatrudniona w (...) S.A. Centralnym Zakładzie Spółki w Ł..

(dowód: zaświadczenie k. 97 w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 6 października 2011 roku organ rentowy wstrzymał z urzędu wypłatę emerytury na rzecz wnioskodawczyni poczynając od dnia 1 października 2011 roku z powodu nie rozwiązania stosunku pracy przed dniem nabycia prawa do emerytury.

(dowód: decyzja z dnia 6 października 2011 roku k. 131 w aktach ZUS)

W dniu 24 września 2013 roku H. K. złożyła wniosek o wznowienie wypłaty emerytury.

(dowód: ww. wniosek k. 137 w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 2 października 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął wypłatę emerytury na rzecz wnioskodawczyni począwszy od dnia 1 września 2013 roku.

(dowód: decyzja z dnia 2 października 2013 roku k. 104 w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie stan faktyczny był niesporny, natomiast kwestią sporną było ustalenie, od jakiej daty winna być wznowiona wnioskodawczyni H. K. wypłata emerytury, która decyzją z dnia 6 października 2011 roku została zawieszona od dnia 1 października 2011 roku. Organ rentowy stanął bowiem na stanowisku, iż wznowienie wypłaty emerytury winno nastąpić od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, co nastąpiło w dniu 24 września 2013 roku. Tym samym decyzją z dnia 23 października 2013 roku wznowił wypłatę emerytury, od dnia 1 września 2013 roku i w tym zakresie wydał stosowną decyzję. Jednocześnie drugą decyzją z dnia 2 października 2013 roku (zaskarżoną) odmówił uchylecia decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części w jakiej decyzja ta zawieszała prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 31 sierpnia 2013 roku.

Na wstępie wskazać należy, iż wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury - decyzją z dnia 29 grudnia 1998 roku – z dniem 1 października 1998 roku. Wypłata emerytury w tym okresie nie była uzależniona od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą.

Dopiero z dniem wejścia w życie przepisu art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czyli z dniem 1 stycznia 2011 roku prawo do wypłaty emerytury zostało uzależnione przez ustawodawcę od rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury. Jednocześnie na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) przepis art. 103a ustawy od dnia 1 października 2011 roku miał zastosowanie także do emerytur przyznanych przed dniem 1 stycznia 2011 roku. Od tego momentu warunkiem podjęcia wypłaty emerytury było uprzednie rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K2/12 (opublikowanym w Dzienniku Ustaw w dniu 22 listopada 2012 roku) stwierdził, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy (a zatem w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku), jest

niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Trybunału rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 w/w ustawy spowodowało, że osoby które skutecznie nabyły i realizowały prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego – a mianowicie ich prawo do pobierania emerytury po dniu 1 października 2011 roku zostało uzależnione od rozwiązania stosunku pracy. Treść ryzyka emerytalnego nie powinna zdaniem Trybunału być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury. Jeśli ubezpieczony już raz spełnił warunki, od których zależało nabycie prawa do emerytury, to zdaniem Trybunału niedopuszczalnym jest, nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka emerytalnego, czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury.

Te ww. niezgodne z Konstytucją RP przepisy były podstawą zawieszenia przez organ rentowy wypłaty emerytury wnioskodawczyni z dniem 1 października 2011 roku z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia z dotychczasowym pracodawcą bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy (decyzja z dnia 6 października 2011 roku).

W tym miejscu wskazać należy, iż w toku postępowania sądowego zmienił się stan prawny regulujący przedmiotową materię. Już bowiem po wydaniu zaskarżonej decyzji, a przed wydaniem wyroku, w dniu 19 lutego 2014 roku weszła w życie ustawa z dnia 13 grudnia 2013 roku o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku (Dz. U. z 2014 r. poz. 169). Ustawa miała na celu wykonanie wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku. Do dnia wejścia w życie ustawy Oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie miały podstaw prawnych do wydawania decyzji w sprawach, które reguluje ustawa. W świetle art. 2 cytowanej ustawy emerytura, o której mowa w art. 1, przysługuje emerytowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nabył prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku;
- 2) jego prawo do emerytury zostało zawieszone na podstawie przepisów określonych w art. 1 w związku z kontynuowaniem przez niego po dniu 30 września 2011 roku zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Przepisy ustawy nie mają zastosowania do emerytów, których roszczenia z tytułu wypłaty zawieszonych emerytur zostały zaspokojone na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, z wyjątkiem przepisów art. 6 i art. 8 (art. 3).

Stosownie do treści art. 316 §1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że w art. 316 § 1 k.p.c. chodzi o zasady dotyczące orzekania, które mają za zadanie określenie momentu właściwego dla oceny stanu sprawy przez sąd przy wydaniu wyroku (zasada aktualności), stan sprawy może bowiem w toku procesu ulegać zmianom. „Stanem rzeczy” w rozumieniu tego przepisu są więc zarówno okoliczności faktyczne sprawy jak i przepisy prawa, na podstawie których ma być wydane rozstrzygnięcie (ich zmiana pomiędzy wytoczeniem powództwa lub złożeniem odwołania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych a zamknięciem rozprawy) – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 roku, II UK 117/11.

Stosownie zaś do treści art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenie wypłaca się poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzje z urzędu z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3. Przepis ten nie dotyczy jednak sytuacji, gdy decyzja odmawiająca przyznania prawa do świadczenia była następstwem popełnionego przez organ rentowy błędu. Wówczas zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenie wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym

zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zawarte w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej określenie „błąd organu rentowego” obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniedbania tego organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców. (por. wyrok z dnia 17 marca 2011 roku, I UK 332/10). W ramach błędu organu rentowego lub odwoławczego nie mieści się jednak wada legislacyjna, co jednoznacznie potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 października 2012 roku, I UK 213/12, Legalis, który to pogląd Sąd Okręgowy w całości podziela i akceptuje.

Tym samym w ocenie Sądu, za błąd organu rentowego można uznać niezastosowanie istniejących regulacji prawnych lub oczywiście wadliwe ich zastosowanie, nie można natomiast do tej kategorii zaliczyć wadliwej normy prawnej, której niekonstytucyjność stwierdził Trybunał Konstytucyjny. Dodać należy, iż zgodnie z treścią art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach Z FUS postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, za wyjątkiem wypadków określonych w ustawie, które w będącej przedmiotem sporu sprawie nie zachodzą.

Pokreślenia wymaga, że stosownie do treści art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku organ rentowy zawiesza postępowanie, w przypadku gdy emeryt przed dniem wejścia w życie ustawy złożył odwołanie do sądu od decyzji tego organu w przedmiocie wypłaty kwoty zawieszony emerytury.

Mając na uwadze okoliczność, że wnioskodawczyni przed dniem 18 lutego 2014 roku złożyła odwołanie do sądu od decyzji tego organu w przedmiocie wypłaty kwoty zawieszony emerytury ZUS zawiesił postępowanie w sprawie podjęcia wypłaty emerytury. Odwołanie to jest przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie. Zgodnie z treścią art. 9 ust. 1 ww. ustawy organ rentowy będzie mógł podjąć postępowanie dopiero, w przypadku, gdy sąd wyda prawomocne orzeczenie kończące postępowanie w sprawie. Wnioskodawczyni co prawda złożyła już wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, jednakże wniosek ten nie mógł być rozpoznany przez ZUS z uwagi na toczące się postępowanie sądowe. W tej sytuacji wnioskodawczyni, o ile nie złoży apelacji od wyroku w przedmiotowej sprawie, powinna poinformować ZUS o zakończeniu postępowania w sprawie i wtedy będzie możliwe podjęcie wypłaty na jej rzecz emerytury.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.